

hinanden som gørligt. Saa fremmedes Sagen ikke videre, før efter at Hærloven af 1867 var gennemført. Da den var gennemført, havde Generalauditor Scheel ogsaa udarbejdet et nyt Udkast om den militære Rettergang, og Udkastet var denne Gang fælles for Hær og Flaade. Dette Forslag kom ikke videre. Atter her gjorde det sig gældende, at man vilde afvente, hvorledes det kunde gaa med den civile Rettspleje, der stadig har været under Forhandling i Kommissioner og ogsaa har været forelagt for Rigsdagen. Vi staa altsaa endnu paa det samme Standpunkt som før 50 Aar siden, da man begyndte at forhandle om denne Sag. Naar den nu her er bleven rejst paa ny, vilde jeg have fundet det forklarligt, om man var vendt tilbage til det, man fra først af fandt, var den væsentligste Mangel ved de militære Retters Ordning, nemlig til Oprettelsen af en Appellinstans. Thi det er sikkert nok, at ligesom det altid tidligere har været, saaledes er det stadig det svageste Punkt ved den militære Rettergang, at man ikke har en formelig Appellinstans, men maa nøjes med en saakaldet Revision. Der er en Grund mere, hvorfor man egentlig burde have optaget det Spørgsmaal; thi det kan ikke nægtes, at den Ordning, der findes i saa Henseende ved de militære Retter, ikke er i god Overensstemmelse med Grundloven, som har bestemt, at „den dømmende Magt er hos Domstolene“. Nu er Forholdet nemlig faktisk det, at det i de vigtigere Sager, der indsendes til Revision, bliver Kongen, der kommer til at blive Overdommer i Sagen. Jeg ser nok, at man i det andet Ting har været opmærksom paa, at det var ønskeligt at komme til at behandle Spørgsmaalet om Indførelsen af en militær Appellinstans, men har ladet det ligge i Bevistheden om, at man ikke kunde blive enig om, hvorledes den skulde indrettes. I Stedet derfor har man optaget Spørgsmaalet om Defensorer ved de militære Retter.

Hvad nu dette Forslag angaar, kan man gerne sige, at naar det om det gælder, at det vel ikke er det bedste, men nok det næstbedste, kan man gerne tage det, og hvis der i det hele taget vindes noget af Betydning med Hensyn til den militære Rettspleje ved at vedtage det, og det ingen Skade medfører i nogen Henseende, kan man ogsaa godt gaa ind paa det. Men i saa Henseende maa jeg tilstaa, at jeg ikke stønner, at der i Virkeligheden udrettes noget syndeligt ved at indføre Defensorer ved den militære Rettergang. Det, der skulde naas derved, skulde nærmest være det, at man ved at sætte en Defensor ved

Siden af den tiltalte, gav ham større Sikkerhed for, at Dommen blev retfærdig og billig. Men jeg maa tilstaa, at jeg ikke tror, at man vil naa syndeligt i den Henseende. Hvad man har taget til Mønster er selvfølgelig Ordningen ved de civile Underretter, hvor der baade er Aktor og Defensor; men jeg tror nu ikke, at den Rolle, som Aktor og Defensor spille ved de civile Underretter, i Virkeligheden har stort at sige. Jeg maa i hvert Fald for mit Bekommande tilstaa, at uagtet der er passeret et betydeligt Antal af civile Akter i Justitsager gennem mine Hænder, har jeg ikke truffet paa en, hvor jeg kunde stønne, at Aktor eller Defensor har gjort den allerringeste Nytte. Og naar man betragter Udviklingen af dette Forhold, forekommer det mig ogsaa forklarligt, at de ikke kunne komme til at gøre nogen Nytte. I tidligere Tid, da Justitsager ved civile Retter behandlede akkusatorisk, i Anklageform, var det en helt anden Sag. Da var Forholdet det, at Aktor og Defensor stiftede alle Oplysningerne i Sagerne til Veje og sørgede for, at de kom til at foreligge i en Form, saa Dommeren kunde komme til at paafænde dem. Dommeren selv forholdt sig saa temmelig passiv; i det højeste indskrænkede hans Virksomhed sig til, at han kontrollerede, at Aktor og Defensor gjorde deres Pligt med Hensyn til at staffe alle Oplysninger til Veje, og hvis der kom Stridigheder imellem dem, afgjorde han dem ved sin interlokutoriske Kendelse. Saaledes stod Sagerne i alt væsentligt indtil 1796. Da stede der en Forandring, hvorved Betydningen af Tilstedeværelsen af Aktor og Defensor i en meget væsentlig Grad indskrænkedes, idet det nemlig gjordes Dommeren til Pligt selv at sørge for at indvirere i Sagen og optage Forhør. Først bagefter gif Sagen over til Aktor og Defensor, som supplerede Bevistferne ved at afhøre Vidnerne og saa fremdeles. Men det er klart, at allerede derved, at det blev Dommeren, der fik Ansvaret for Sagens Oplysning, og som i alt væsentligt maatte staffe Oplysninger til Veje eller give Anvisning paa dem, maatte Aktors og Defensors Betydning temmelig væsentlig indskrænktes. Hertil kommer nu, at Udviklingen ikke blev staaende paa dette Standpunkt. Det vedvarede ikke længere end til 1819, da Forordningen af 3dje Oktober bestemte, at der ikke skulde udnævnes Aktor og Defensor, forinden hele Sagens Undersøgelse var tilendebragt fra Dommerens Side. Derved indskrænktes Aktors og Defensors Virksomhed for det første til, at de kunde gøre Dommeren opmærksom paa, om der var en